

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföldre:
Egész évre 10 frt. — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-utca 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
Teleki K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-utca 1702. sz. alatti.)

Hirdetési díj:

Négy hasabos petit sorért 76 kr. Nagyobb terjedelmű a többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság 30 kr.

Nyiltári közlemények minden petit sor 50 krajczár.

Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Fölhívás előfizetésre.

A »DEBRECZEN« XXIV-ik évfolyamának negyedik évfolyamára, mely október hóval kezdődött, előfizetést nyitunk s bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket az előfizetési díjak mielőbbi, pontos beküldésére, — valamint fölkerjük mindazokat, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, hátralékaik kiegyenlítésére.

A »DEBRECZEN« előfizetési ára:

Egy évre	10 frt.
Fél évre	5 frt.
Negyed évre	2 frt. 50 kr.
Egy hóra	1 frt.

Vidéki t. előfizetőinket arra kérjük, hogy — tévedések elkerülése végett — előfizetéseiket egyszerűen e cím alatt sziveskedjenek beküldeni:

»A »DEBRECZEN« kiadóhivatalának, Debreczen.«

A »DEBRECZEN« kiadóhivatala.

Vedekezünk a kolera ellen!

Nem akarjuk a közönséget ok nélkül rémítgetni. Nem is szabad, mert a lelki bátorság, hidegvér: egyik legjobb védszer a ragály ellen.

De azt sem tagadhatjuk többé, hogy a veszedelem küszöbünk előtt áll. Budapest 45 betegülés és 16 haláleset történt, ázsiai kolera miatt.

Pest csak félnapi járóföld. Naponta 3 vonat közlekedik oda s vissza. — Az utasok onnan szünetlenül jönnek-mennek: naponként nagy számmal érkeznek hozzánk is. A ragályt mindenik magával hozhatja gyomorában, ruháin, podgyásán. Az a láthatatlan féreg, melyet csak 2—3 ezerszeres nagyítás tesz szemléhetővé: rátelepszik tápszereinkre, belejut ivóvizünkbe; a ki megesi, abban rohamosan, millió számra szaporodik: s a megbetegültek felerészét megöli. Belehelve nem árt, csak ha a gyomorba és belekbe jut. Komma-b-a-c-z-i-l-l-u-s-n-a-k nevezik tudományos nyelven.

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Ámor-Isten az indiánoknál.

— Amerikai kép. —

Payeken I. F. után: Pálffy Mór.

Ámor-Isten, ez a pajkos legényke, hová el nem téved! — Elbolyong még Észak-Amerika legtávolibb nyugoti részébe is, a vörös bőrűek közé, hogy eretesse hatalmát e törzsek fiaival s lányával is.

Ma este nagy táncmulatság lesz a »Vas bivaly« wigwam-jában, melyből mindenféle házi eszközöket kihordanak, helyet készítve a sok vendég számára; mivel egy-egy ilyen mulatságon az egész falu részt vesz. Szegény, gazdag, előkelő vagy paraszt mind együtt mulatnak. Az indián a táncban nem ismer sem rangot, sem állást. — Ez ép igen alkalmas kunyhó az ily mulatságokra. Elég tágas s elég hosszú is. A magassága is megvan vagy husz láb. A legcsúcán széles nyílás a kigőzölgés és füst számára.

Egyik szegletben kaczorásznak az asszonyok és lányok, kik ma csinosan ki vannak öltözve. Hajuk, melyet ügyesen kétfelé simítottak, hosszú fonatokban csüng alá s fényes ércgyűrűkkel s fehér szarvasfogakkal van diszítve. — Füleikből csillogó rézgyűrűk csüggnek alá, nyakukat vagy üveggyöngyök, vagy szarvas és farkas fogakból összefűzött zsinórok ékítik. Felső testüket rítkó színű kartonból vagy színezett szarvasbőrrel készült ingek fedik; sőt még néhány asszonynak tarkabarka színű kendő is van vállára vetve. Szűk, testhez simuló szoknya takarja a lábszáraikat csaknem egész bokáig, melyeket üveggyöngyökkel csifrázott, bőr Mokassins szorít.

Komma v e s s z ó t jelent; ez a kis görbe írásjel, melyet mindenki ismer és használ. Felső vége, hová a tollat leteszük és rányomjuk, kissé vastagabb. Bacillus kis p á l c z á t jelent és általában neve annak a sokféle, különböző fából álló féreg családnak, mely ott nyüzsg és szaporodik mindenütt, hol senyvedő, poshadó anyagok rothadnak s rossz szagot terjesztenek.

Bacillus tehát a vezeték név; komma keresztnev; csak néhány évvel ezelőtt fedezte fel a híres Koch Róbert berlini tanár, mikor Kelet-Indiába utazott a kolera tanulmányozására, hol a Ganges folyó mellékén annak állandó fészke van. Mióta ismerjük e baj okát, sokkal nyugodtabban fogadhatjuk a kolera megjelenését. Tudjuk, mi ellen kell védekeznünk s mit kell tennünk, hogy megóvjuk magunkat tőle.

Tisztaság és egészséges táplálék. Ez a fő. Ki ezekre ügyel, még ha a baj véletlenül meg is kapja: könnyebben kigázol belőle.

A sajtónak legfontosabb kötelessége, hogy a közönséget felvilágosítsa és érdekeit védje. Ezt akarjuk teljesíteni felszólalásunkkal.

Ilyen rendkívüli esetekben, hol százak, ezrek életét kell féltelnünk: nem elgédhetünk meg a rendes eszközökkel és eljárással. Tenni kell! lehető gyorsan, erélyesen és kitartással.

— Első dolog lesz, hogy moslékot, konyhahulladékokat utcára, nyílt csatornába önteni ne szabadjon.

— Aztán jön a szemét kihordatása és ártalmatlanná tétele.

— Ezekhez tartozik a szükségességek kitakarítása s míg ez korlátozott eszközökkel nem lehet megvalósítani, szagtalanságát.

Ki lehet bocsátani akár száz rendőri intést és parancsolatot: egyesek erejére hagyva, ezt az általános tisztítási műveletet végrehajtani lehetetlen. A lakosság nagyobb részének sem módja, sem ideje nincs, hogy önérejen a parancsolatot végrehajtsa.

Moslék és szeméthordó szekereket kell beállítani, mindenik utca számára,

kellő számban, — a moslékot naponta kétszer: a déli mosogatás után és este (vagy korán reggel) házról-házra járatva, össze kell gyűjteni. — És a ki csatornába, utcára meri azt önteni: meg kell büntetni súlyosan, személyválogatás nélkül.

A szeméthordatásra nézve elég lesz most egyelőre a városban felhalmozott roppant készlet kihordatásáról szólnunk. De nem elég kihordani, hanem meg is kell égetni.

Szalmát ke'l az égető helyekre hordani elegendő s azt a szeméttel elegyítve meggyújtogatni. Csak a tűz pusztítja el bizonyosan a ragály fészkeit: rongyokat, állati és növényi hulladékokat.

— Az utcákat és utszéli árkokat elegendő számú napszámmal ki kell takarítani s ezt is a többi szeméthez hordatni. A bűdös csatornákat rögtön szagtalansítjuk, dezinficizáljuk.

Ennyi munka elég egy napra. A többi teendőkről közelebb.

A Gladstone-kormány

kebelében — mint francia lapokban olvassuk, melyek a legnagyobb örömmel üdvözölték az új kormány megalakulását, egy idő kínos ellentétet fejlődtek ki. Ez volt az oka annak, hogy legutóbb egymásután két minisztertanács tartása vált szükségessé, a mi az angol szokások szerint oly ritka eset, hogy csak igen fontos körülmények között történik meg. A minisztertanácsok mindegyikében heves és izgatott viták folytak. A kormány kebelében két egymással szemben álló párt képződött. Ezek egyike, melynek élén maga a miniszterelnök áll, azt tartja, hogy minden engedményt meg kell tenni abból a célból, hogy a kormány az irek szavazatát megnyerje, illetőleg megtartsa. A másik párt ezzel ellenkezőleg azt hangoztatja, hogy a kormánynak már politikai okból is sulyt kell fektetnie az angol közvéleményre, mert könnyen megeshetik, hogy új választásokat kell elrendelni s ekkor a kormánynak nem szabad kizárólag az ir választókra támaszkodnia. Ugy látszik azonban, hogy Gladstone nem hajlandó engedni s e magatartása, attól fél a miniszterek egy része, meg fogja bontani a kormány-párt egységét, mely eddig is nehezen volt összetartható.

Minden alszik, csak az Ő z s z e m é b e n .

Nyugtalanul forgóldók fekhelyén. Az est élelményei még egyszer átsiklanak szemei előtt. Mily különös! — Ma este eddig másként tűntek fel neki a férfiak, mint eddig. Különösen egy tetszett neki a sok közül. Pedig ez ideig igen keveset törődött velük.

Az asszonyok a hajnal közeledtével már talpon, munkában vannak. A közelmúlt napokban igen jól sikerültek a bivalyvádaszatok és az asszonyokat egész lefoglalja a bőrök kikészítése. A lányok otthon maradnak s főznek az atyjok számára.

Az Ő z s z e m , főzésekben, lopva sokszor kitekint a wigwam nyílásán a szabadba, hol a »K i s m e d v e « már hosszabb idő óta várakozik. — A mult éjszaka ezzel tánczolt a legtöbbet.

Mikor az atyja felkelt, már kész volt a parázsna! sült, finom bivalycomb. Mig az apa az evéssel foglalatokodott, addig a lány féltéken kilépett a szabadba. Csaknem beleüldözött a K i s m e d v e b e , ki ép akkor ért a wigwam elé. A férfi könnyedén meghajítja fejét s égő szempillantást vet a lányra; de nem szól egy szót sem. Örvendezve tér vissza az Ő z s z e m a wigwam-ba. Jokedvűen végzi munkáját. Színes fonalakkal, gyöngyökkel, fűvekkel diszíti, fűzi atyja bőrcsokját, kékshüvelyét és a mokossin-t, melyeket az öreg a cserekereskedés útján jó haszonnal vél értékesíthetni.

A nap hanyatló felben. Beesteledik. A család lassanként begyűli a kunyhó barátságos tüze mellé.

De még más is jött, ki pedig nem tartozik a családhoz. A K i s m e d v e ez. Legjobb ruhájába van kiöltözve. Haja mellé sastollat

BELFÖLD.

Komárommegye új főispánja. A hiv. lap a következő kir. kezziratot közli: A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére: Zuber József Komáromvármegye és Komárom szabad királyi város főispánját, ezen állásától, buzgó működése elismerése mellett, saját kérelmére felmentem és helyébe Rudnay B-ia országgyűlési képviselőt, volt varmegyei főjegyzőt, Komáromvármegye és Komárom szab. kir. város főispánjára kineveztem. Kelt Schönbrunnban 1892. szept. 26. Ferencz József s. k. Gr. Szapary Gyula s. k.

Baross Gábor szobra. Több fővárosi kereskedő mozgalmat indított, hogy az elhunyt kereskedelmi miniszter emlékének megörökítésére szobrot állítsanak. Ezeknek a felkérésére Hegedűs Sándor orsz. képviselő értekezletet hívott egybe, a melyen megalakult a szobor bizottság. Elnökek közfelkialtással Podmaniczky Frigyes barát, alelnökek Wahrmann Mór és Brázay Kálmán, jegyzőknek Sztényi József, Virág Belát és Tordai Kádár Kálmán választották meg. Ezen kívül egy 100 tagu bizottságba a fővárosi összes napi lapok szerkesztőit is bele választották. A szobor-bizottság elhatározta, hogy az ország minden vidékére gyűjtőleveket küld szét. A felhívás elkészítésére Jókai Mór kéri fel. A befolyó pénzek kezelését a leszámítoló- és pénzváltó bank díjlanul vállalta el. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a szobrot a keleti pályaudvar előtti tereen állíttja fel. A vidéki kereskedelmi és iparkamarák ez ügyben Győrben legközelebb szinten értekezletet tartanak.

KÜLFÖLD.

Montenegróba tévedt katonák. Cettinjből jelenik egy távirat, hogy egy osztrák magyar közös hadseregbeli százados tizenöt katonával átlépte a montenegrói határt. A tilosba tévedt katonákat lefegyverezték és azután szabadon bocsátották.

Lerombolt templomok. Lemberg, okt. 3. Varsóból jelentik az ide való újságok, hogy az orosz kormány leromboltatta a hivatalosan bezárt szedzionovi és granelli katolikus templomokat, mert a katolikus lakosság erőszakkal be akart nyomolni az istenitiszteltetre.

»Gönczi-egyesület« Hajdumegyében.

Az alsó-szaboles — hajduvidéki ev. ref. egyházmegyei tanító-egyesület ez évi közgyűlését folyó évi szeptember 22-ikén H.-Szoboszlón tartotta meg. E tekintélyes egyesület, mely közgyűlése tárgysorozatára a legaktuálisabb tanügyi kérdéseket tűzte ki, s magas szellemi-

dugott. S hajfonatjába rézkarikák, piros szalagok vannak befonva. Arczát pirosra és sárgára festette. Homloka is tele veres húzásokkal. Övéről nagy kés csüng alá, a keshűvel csifra gyöngyököt pázar. Ugy áll ott mozdulatlanul a wigwam ajtajához támaszkodva. — Csak csillogó szemei, melyekkel az Ő z s z e m - e t k e m l e l i , árulják ei belső gondolatját.

A család tudomást sem vesz róla, mintha ott sem volna. Sőt még a lányka sem kacsint ma a fiatal harcosra, ki pedig egyenest ő miattja jött ide.

Majd egy második legény is jön, szintén ünnepi diszben. Ez a »F e k e t e l á b.« Szoborként támaszkodik ez is a wigwam nyílásához, tüzes pillantásokat vetve a lányka felé, ki most nagy, barna szemeivel, időről-időre szintén visszamosolyog felé.

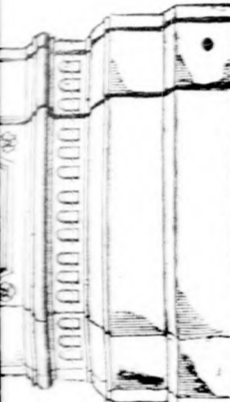
Dühösen pislant a K i s m e d v e vetélytársára, de aztán mintha ott se lenne az, szemével csak a F e k e t e h ó d deli lányát nézi, ki az izletes vacsora után kényelmesen nyújtózkodik el a tűzhely mellett, piczi pipájából erős füstfelhőket bocsátván világra.

A két fickó csak akkor távozik, mikor az asszonyok az öreg parancsára már az ágyat is megvetették. Minden köszönés nélkül mennek, mint a hogy jöttek.

Több estén át ismétlődik ez a jelenet. — Még egy harmadik legény is jelentkezett, kit atyja után »V e r e s f a r k a s « -nak neveztek. Haragos tekintettel fogadta az első két legény; de az Ő z s z e m e r r e i b a r á t s á g o s a n mosolygott. Büszke volt önmagára; mert minél többet vágynának egy leány után, annál többet kérhet az atya.

És így gondolkozott a Fekete hód is, mi-

gyenge szeműeknek,
 fogyatékos kezűeknek
 legszebb és leggyorsabb írórendszer.

(6)

meghívókat

niveón álló vitában tárgyalta le — egy, Hajdumegye tanügyi életében talán örökre nevezetes, magas szobozó czélú egyesület a »Gönczi-egyesület« megalapítására a kezdeményező lépéseket megtette.

A »Gönczi-egyesület« nemes eszméjének megteremtője, megyénk alkotni szerető s már is közbecsülésnek örvendő, kitünő tanfelügyelője, nagys. Eötvös Károly Lajos volt. Ő vetette fel az eszmét, a legméltóbb helyen, H-Szobozslón, születés helyén Gönczi Pálnak, kinek nevéhez, hazai népoktatásunk terén oly nagy alkotások fűződnek. — Az ő fenkölt szónoklata ellenállhatlan varázsának eredménye volt, hogy ez az egyházi jellegű, a hazai tanítóegyesületek között előkelő helyet kivívott tanítóegyesület, sokat ígérő nemes lelkesedéssel tette magáévá az eszmét, s ígérte meg, hogy a legtisztább magyar megye népoktatásának felvirágztatására czéljából, a többi — más felekezeti tanítókkal, tanügybarátokkal, a fenti czim alatt létesítendő egyesület megalakítását munkába veszi.

— De hogy hívek legyünk a »Gönczi-egyesület« eddig még rövid történetéhez, föl kell említenünk, hogy a közgyűlés közvetlen beázása előtt már egyesületünk szeretett elnöke Simon Károly ur, az alakítandó nemes egyesület magas szobozó czélját röviden ismertette, s azt a jelen voltak meleg érdeklődésébe és pártfogásába ajánlotta.

A jól végzett munka feletti öröm, a létesítendő egyesület iránt táplált jó remények között volt a közgyűlés, a szobozslói egyház által rendezett fényes közebe, hol a »Gönczi-egyesület« megalapítását illetőleg, a gyűlés folytatást és kedvező befejezést nyert.

Az öröm, mely a szíveket eltöltötte, beszédessé tette az ajkakat, magasabbnál magasabb toasztok hangzottak el, jó hangulatra derítvők a nagy közönséget, amikor — általános figyelem közt, a »Gönczi-egyesület« érdekében megszólalt kir. tanfelügyelőnk. E beszéd, mely stílyában magas, előadásában remek, nem veszté el hatását: az ige testté lett! Azoknak, kik jelen nem lehettek, valóban gyöngye kárpótlás lehet, hogy e remek beszédet, emlékezésünk után irt eme gyarló vázlatból ismerhetik meg. De el nem hallgathatjuk a dolog történetének e részét már azért sem, hogy azután adjunk alkalmat Hajdumegye minden tanítójának és a tanügy iránt érdeklődő közönségnek az egyetbe belépés, illetve a pártolás iránti nyilatkozat megtételére.

Én (ugy mond) örömmel tapasztaltam, hogy ez az egyesület, a maga alapszabályszerű kötelességét, régi jó hirnevéhez méltólag, a tanítói kötelesség érzet által parancsolt legszelösebb határokig dicsteljesen végezi, de áldásos működését alapszabályainál fogva szélesebb körre, a társadalom minden rétegére ki nem terjesztheti, pedig még e megyében is, hol viruló tanügyi állapotok felől tesz e mai gyűlés

is bizonyosságot — még igen nagy területre, melyre még ideig behatolni nem tudunk — kell meghódítanunk.

Meghódítatlan területünk még egy a művelt mint a köznépp köznöve a népoktatás iránt. E közöny, mely a közoktatás virágzására hervasztó szél, nagyban gátolja az emberiség legundósabb ápolására méltó növénynek: a népoktatásnak fejlődését. — E közönnyt legyőzhető a czélba vett egyesület, ha olcsó, a legszegényebbek által is hozzáférhető irodalmi termékek által népszerűsíti a népoktatást, igyekszik, hogy a család gyámolítsa az iskolát, az iskola segítse a családot. Az oktatásügy népszerűsítése egyik legszebb hivatása leendő a »Gönczi egyesület«-nek, e czéljának megvalósítására a hajdumegyei tankerület valamennyi népoktatási intézete tanítóin kívül, törekszik megnyerni a megye területén levő lelkeseket, segédlelkészeket, tanárokat, köz- és államhivatalnokokat, tanügybarátokat s ezt annyival inkább joggal teheti, mert mind ezen állások végzője a közművelődés szolgálatára.

Meghódítatlan területe a tanítóeszközök: a tanítóeszközök. A tanítókat szétválasztotta a felekezeti és a felekezeti tanítókat a városok egyházi és közoktatási szervezete. Debreczen fényes tantestülete, nagy szellemi-apparatusával csak Debreczen falain belül fogadta kebelébe a különböző felekezetek tanítóit, ezek aztán — csekély számuknál fogva egyesülettel nem tömörülhetvén, meg voltak és meg vannak fosztva az egyesületi működés áldásos hasznosságától. A »Gönczi-egyesület«, a létező tanító-egyesületek épségben hagyása mellett, Debreczen összeköti a megyei tanító-egyesülettel s lerombolja a felekezeti válaszfalakat.

De le kell győznünk mind azon akadályokat, melyek a tanító önművelődési törekvéseinek útjában állanak. Ösmerni kell a tanítóknak a tudomány gyors fejlődése szűlte legújabb műveket, a tanítás czélyszerűbb, könnyebb és gyorsabb eszközzésére feltalált taneszközöket. A »Gönczi-egyesület« e czél megvalósítására könyvtár és tanszer muzeum berendezésével törekszik.

Elvitázhatatlan szükség továbbá, hogy a megye székes- és többi városainak tanítóit között egy szellemi s baráti találkozó hely a megye központján — hova a különböző érdekek a tanítókat leggyakrabban behajtják — legyen berendezve, hogy itt, a mikor menedéket találjanak, tanszermuzeum szemlélete, s a könyvtár igénybevétele, vagy helyi és vidéki tanító-társaisal történt találkozás folytán, az őket érdeklő, napirenden levő tanügyi kérdések felől tájékozást nyerhetnek. E sok szellemi hasznosító ígérő czélú »Gönczi-egyesület« egy tanítói »otthon« létesítése folytán reméli, a »Gönczi-egyesület« hajlékot nyújthat a vidéken működött tanítók Debreczenben tanuló árváinak s azon kartársaknak, kiket a törvény a nyugdíj áldásaitól megfosztott.

Ily módon ösmertelvén kir. tanfelügyelőnk a »Gönczi-egyesület«-et, s azt — mint önművelődés, nevelés és oktatási módszerfejlesztő, ismeretterjesztő, közszellem ápoló, közérdekvédő és segélyező-egyletet, a tanítók, tanügybarátok meleg, s olthatatlan szeretetébe ajánlja s az egyesület mielőbbi létrejövetelére felől óhaját kifejezve, — ritkán tapasztalható ovatio között bevégezte nagyhatásu s marandó becsű beszédjét.

Alig hangzott el az utolsó szó, midőn már a »Gönczi-egyesület« taggyűjtő ivébe beríták nevüket a tanítók közül 50-en, továbbá, a szép ünnepély tanui közzül: Nt. Soltész László, Nt. Zsigmond Sándor és Szívóss Géza városi főjegyző urak.

Azon kedvező fogadtatás, melylyel a »Gönczi-egyesület« az első kísérlet alkalmával találkozott, a jelen voltak, egy létesítő-bizottság megalakítására indította. A létesítő-bizottság elnöke SÓLYOM Antal, titkár ÁVÁ DOBÓ Sándor h-bűszörményi tanítók választották meg, kik is, a »Gönczi-egyesület« ügyét, a megalakulását, már a tőlük megszokott ügybuzgósággal vezetendik, s minden, az egyesületet érdeklő megkeresésekre készséggel adnak bővebb felvilágosítást.

Adja az Isten, hogy azon egyesület köré, mely hivatva leendő a népoktatásügynek nagyobb lendület adni s egy férfinnak Gönczi Pálnak, kit megyénk büszkén vehet fiának — emléket halás kegyelettel, az idők végéig megőrizni — minél hamarabb és nagyobb számban csoportosuljanak tanítóink, s tanügybarátaink!

A kolera.

A belügyminiszter a koleraan Budapest történt fellépéséről a hivatalos lap tegnapi számában a következő értesítést adta ki: Dr. Pertik egyetemi tanár a fő- és székvarósi tisztii főorvosi hivatalhoz folyó hó 1-én a következő értesítést intézte:

»Sietek Nagyságodnak becses tudomásra hozni, hogy a szeptember 29-én vizsgálat alá került lemezek közül azokon, melyek Szücs József teteméből és az életben levő Kontó Dezső és Bosztár (alias Vosztal) István ürülekeiből készültek, ma október elsőjén a reggeli órákig oly bakterium-coloniák fejlődtek, melyek ázsiai kolera fenforgása iránt kétséget nem engednek.

A midőn fentartom, hogy holnap reggel Nagyságodnak részletes írásbeli jelentést tegek, jelen rövid jelentéssel csak azon elvált kötelességnek akartam eleget tenni, hogy az ázsiai kolera biztos bakteriologiai diagnózisát rögtön fogom Nagysággal közölni.

Ezen jelentésből kiviláglik, hogy az ázsiai koleraan Budapest szeptember 28-án történt fellépése három eset bakteriologiai vizsgálat alapján meg van állapítva.

A beérkezett hivatalos jelentések szerint a maig előfordult gyanus esetek összes száma huszonekettő, tizenkét halálozással. Két esetben kolera fenforgása már ki van zárva.

Halkan susogó szavakat váltanak. De csak rövid percekig lehetnek együtt, mert az atya már is haragosan káltoz.

Örömtől sugárzó arcczal lép a lány a kunyhóba, s boldogan jelenti ki: Választottam. A Kis medve felesége leszek!

Vigyorogva hallgat az öreg. — A három közül magam is legjobban szerettem a Nagy medve fiát, szől. Mert az ő bivalybőrei puhábbak a gyapotonál, s lovai gyorsabbak a szarvasnál.

Másnap este már együtt enyeleg a két szerelmes, nem neszse a wigwam-tól. Nagy bivalybőr takarja őket. Susogva, édes csókokat váltva beszél a legény kedvesének, mennyit bosszankodott, mennyit gyötörődött, mikor látta, hogy a leány a másik kettő iránt mily barátságos. Nagyon is próbára tette türelmét, s ezért fizetett ő hasonlóval. Figyelt ő reá minden este, a mikor agyállyosan várakozott reá. Látta jól bánatát, aggódását, epedését, az elfojtott vágy égető tüztét, mely különben őt is emészette. Majd vigasztalni kezd, s mindenféle beczégető nevenek nevezi: »Hollócskám«, »Ózecsékem«, »Galambocsákam«, »Pici kutyácskám« a lány most neki. Boldogan simul az hozzá, s jó kedvvel viszonzozza szerelmi hittelését.

Néhány indián kíváncsian sompolyog feljök, hogy killesse titkaikat; de aztán szégyenlősen ballag tovább, ha a pár figyelmét magára vont. Mert a szerelmes párok megzavarását nagyon illetlennek tartják.

Még az öreg indián, a szerencsés kérés megbizottja is szerencsét próbál egyszer. És miután a meghatározott áról többnyire mit sem tud lealkudni, hát az apával együtt az áru, illetőleg a leány átszolgáltatásának a napját állapítja meg.

A kijelölt napon, naplemente után megjelenik a kérés az apósa kunyhójánál, hol a lo-

A hatósági intézkedések a legszigorubb mérvben foganatosítottak.

Hivatalos tudósítás naponta kint fog kiadatni.

Az ország egyéb részeit illetőleg, csak egy, Budapestről Tolnára érkező hajónak gyanus tünetek között történt haláláról jött ezideig értesítés.

Kelt Budapestben, 1892. évi október hó 2-dikán.

Gróf Szapáry, s. k.

A barak-kórházba kedd éjjeli 1 óráról kedden délig összesen 16 új beteget vettek föl. Jelenleg a pesti barak-kórházban összesen 55 beteg van ápolás alatt.

A tisztii főorvosi hivatalban most is minduntalan jelentkeznek fertőzött területről jött utasok a visszatartott podgyászokért. Ezeknek kiadására vagy visszautasítására nézve — bár minden valóságosság szerint ily holmikkal hurczolták be a járványt — még most sincs határozott intézkedés. Az érdekeltek most többször azzal hozakodnak elő, hogy vagy itt van már a kolera s akárhánnyal erősebben hangon kell ki az ellen, hogy határozott rendelkezés még most sincs.

A kolera betegek elhelyezésére ez idő szerint, teljesen fölszerelve 240 ágy áll rendelkezésre, ebből 41 van már használatban. Haberhauer János tanácsos intézkedett, hogy a régi barakban is újabb ágyak rendeztesenek be, tegnap pedig hozzáfogtak az új barak építéséhez.

A budapesti közuti vasut igazgatósága azt az intézkedést léptette életbe, hogy a járvány tartama alatt a kocsisok szolgálatba lépésük előtt jó meleg kőmennyagos levest kapnak.

Egész bizonyossággal állítják, hogy Budapestben az első kolerabeteget olyan munkás ember volt, a ki a hamburgi bőrökből lopott el egy jókora darabot.

Határidő-naptár.

Ok. 9. A torna-egylet közgyűlése.
Ok. 10. Az alsó-szabolcsi-tiszai ármentesítő társulat közgyűlése.
Ok. 11. Hajdumegye közigazgatási bizottságának havi ülése.
Nov. 30. Szavazatok beadásának határideje a debreczeni egyházmegyei tisztii állásokra.

Ujdonságok.

* **Szigligeti-társaság.** Vasárnap tartotta a Szigligeti-társaság alakuló közgyűlését Nagyváradon. A társaság czélja: Nagyvárad és Biharvarmegerye szellemi életének emelése, elhunyt jeleseinek kultusza, életviszonyaikra és működésükre vonatkozó adatok gyűjtése, feldolgozása és kiadása; a tudomány népszerűsítése, a magyar nyelv és irodalom terjesztése és a nemzeti közművelődés előmozdítása. Elnökül egyhangulag megválasztották Radl Ödönt, alelnökül Sipes Orbánt, titkáru K. Nagy Sándort, altitkáru Sas Edét és Adorján Armit. — A választmány 17 tagból áll. Tiszteletbeli elnökek: Schlauch Lőrincz püspököt, tiszteletbeli tagoknak: Nogáll püspököt, Ritók Zsigmond táblai elnököt, Bunyitay Vin-

vakat erősen kiköti, a bivalybőröket, nyergeket, s más apróságokat pedig a bejárat közelében lerakja.

Másnap reggelre minden eltűnik. A lovakat kiviszi az öreg menesébe, a többi tárgyakat beszállítja a wigwamba. Ez a jele annak, hogy az Özssem a Kis medve rendelkezésére áll.

Miután a leányt atya kunyhójából elhozta, átszállítja azt a saját, ez időközben épített wigwam-jába. És ez az egész menyegző, minden zene, dal és ünnepélyesség nélkül.

A mézesetek igen rövid ideig tartanak, mivel a fiatal asszonynak is munkába kell állni. Úra és parancsolója igen ügyes bivalyvadász. Nagyon szerencsés keze van. És a fiatal nőnek kora hajnalról késő estig a bőrkészítés gyötör, fáradalmas munkájával kell kiindolni. És mivel a szokatlanul nehéz, s nagy munkával nem bír megbirkózni, gyakoriak lesznek a szitkos szavak, sőt nem ritkán az ütések is. Ez így megy nap-nap után. A fiatal menyecske végre is a Veres farkasnál keres vigasztalást, kit ép miatta sebeztek meg a crows-indiánok. Ennek panasza el bujtát, baját.

S mikor egy este a Kis medve a bivalyvadászatról hazatér, nem találja feleségét. Csak hosszabb keresés után akad reá előbbi vetélytársa kunyhójában. Eleinte learkja szurni a hűtelent, de aztán okosabbat gondol. Haragosan követeli vissza, de nem a feleségét, hanem az érte kiszolgáltattott árukat, megfelelő értékű lovakat, bőröket, nyergeket stb.

A férfiak csakhamar megegyeznek. S minden zugolódás nélkül fizet a Veres farkas, ki még így is örül fiatal feleségének.

Hogy aztán az Özssemnek nála jobb dolga lesz-e? Az bajosan hihető. Tulfeszített munka, s rossz bánásmód az indián-asszonyok sorsa.

kor egy nap, de különböző időben, három vén asszony jelent meg nála, mint a három imádó küldöttje, hogy megegyezzenek az apával lányá felett. Tíz ló, husz bivalybőr, öt nyereg, és még sok más apróság volt a szabott ár. Ebből nem enged egy makulányit sem, habár a vénasszonyok a legszemtelenebb módon is igyekezzenek a leány értékét csökkenteni. Szólják, szapulják azt mindenképpen, betudva annak még nem létező hibáit is. De mindhiába. Másnap ismét jönnek. Kettő kijelenti, hogy a kőrök, a kiktől küldettek, készek az alkura. De a harmadik halasztékot kér, míg fia, kinek nincs éppen kéznél a kellő számu lova, átválogat az ellenséges Crows-indiánok területére, hogy ott a kívánt számu lovakat beszeresse. A kért halasztást szívesen megengedik, s most aztán a Fekete hód lányára bizza a választást a három közül.

Az Özssem nem nagyon siet. Tetszik neki a kaczerjétek a legényekkel, kik minden este felkeresik a kunyhóban. — Ma az egyike kacsingát, holnap a másikra. S még eddig egyik sem sejt, ki is lesz hát a választott. Túrelmesen várakozik mind a három. Különösen a Kis medve lángra a lánykaért; de türtőzteti magát. Uralkodik érzelmein. Férfiatlannak tartaná, ha szenvedélyt más módon is, mint égő szempillantások által nyilvánítaná.

Egy este kimarad a Veres farkas. Napközben le látta senki a faluban. A gyermekek úgy beszéltek, hogy meg reggel ellovagolt dél felé. Arra pedig, valami ötven mérföld távolban a Crows-indiánok táboroznak.

Néhány nap múlva a másik két ficzko is kimarad. Hiába várja őket a türelmetlen Özssem. Alig várja a legközelebbi nap a naplementét. Felöltözik ünnepelő ruhájába, és szivdobogva hagyja ott a wigwam-ot. Félénken tipog a homályba kifelé.

Majd egyik fatörzs mellől fiatal harcos

ugrik elé. Balkezevel erősen megöleli; a jobb be van tekergetve. A Veres farkas ez. Elhozta ugyan a lovakat, de a Crows-k meglőtték. Még most is a karjában a golyó.

Most megismeri az Özssem is. Halkan felsikolt. A legény családottan löki el magától. És elsiel. A sikoly tudatta vele, hogy hiába táradt, s most vagy akarja vagy sem, el kell hagynia a leánykát, mivel ez így szokás.

Már a kunyhó felé fordul az Özssem, mikor egy második, sötét alak ugrik mellé. Másodszor is felsikolt, s szapora léptekkel siet a wigwam felé.

A morgó Fekete lábat is az esti homály nyeli el.

Másnap este ismét távozik az Özssem a kunyhóból; de hiába tekintget körül. A várva várt kérés csak nem érkezik.

Sőt még má-nap este sem jelentkezik. E ny egész teljes hélig aggódik így a lány. Az atya is sürgeti, hogyha már a harmadikat elszalasztotta, válasszon a másik kettő közül. Fél az öreg, hogy elszalajtja a szép nyereséget, s ép azért mind erősebben sürgeti a szegény leánykát. Az könyörög, sir, esdekel. Végre is kap meg egy napi halasztékot.

Az igazatosságól reszketve várja a naplementét. Roskadozva hagyja el a kunyhót. Vagy teljesen tekint a sötétben szét.

Percz percz után telik. A perczekből órák lesznek. Senki sem közlesedik. Szíve majd megszakad. Kezeit tördéli.

A falu is elcsendesül. Most hallja atya szavát, a mint a többieket lefekvésre küldi. Az idő letelt. Reggel el kell fogadnia azt, kit atya választott. Kínosan sóhajtozva gondol a menesére. E pillanatban két erős, izmos kar öleli körül. Óibe veszik, és úgy viszik tovább.

Most bezeg nem sikolt. Oda simul a férfi széles mellehez. Ez az igazi. Ezt várta oly édes gyötrelmek közt.

cze kano
jos írka
szédben
ra, kerve
tiszeletb
küldötte
társaság
fél rend

sek. A
bocsátott
vatalosan
fel, a váró
a már vár
veszélye
egyéni örö
ben, teljes
A városi
ságtól, a
és kolera
kedést me
elegendő
a közegés
saját érde
vel előmo
gondot for
sára, a vá
sára, tová
rök, csato
tisztaság
szára ügye
pedig az e
a főkapitá
alatt álló
nites költ
endő utóla
figyelmébe
sége köv
emészthet
hurutot o
ralt és azt
mészetes
vagy vörös
varokban
csapp hig
pohár viz
Évés előtt
5 %-os ca
tal fertőt
általában
kezésbe j
ponkint t
naponként
a szemét
roson kiv
dandó. A
kerülni kell
mindenki, a
kolera bete
vagy kötele
rás betegge
ne egyék, a
kerülje azt,
hozza. A k
hányadéka
oldattal fert
tal használt
megégetend
mosandók
tapasztalás
gyakori has
gyeembe n
részt mozd
hogy bárm
nal orvosolt
pontosan te
alkalmával
míg a meg
küdjek le
karóval. —
neki meleg
rátatot, ha
kor meleg
Figyelmezt
gek gyógyke
levő és hat
sekhez, a s
két liternyi
és az orvos
lább négy
lera gyanus
tésére, az
közlekedési
szóval az eg
ismételve fig
tik, hogy az
teljesen el
vó és teljese
nek; a kol
tásra szolgál
ágyakon, mi
mint éjjel a
a jég, az or
tatik ki, a
maztatnak,
nés esztben
egyenek res
ros költsége
mely esetbe
lakása fejle
»kolera gya
czenben, 1
t a n a c s.

* **Kolera.**
A kolera betegek elhelyezésére ez idő szerint, teljesen fölszerelve 240 ágy áll rendelkezésre, ebből 41 van már használatban. Haberhauer János tanácsos intézkedett, hogy a régi barakban is újabb ágyak rendeztesenek be, tegnap pedig hozzáfogtak az új barak építéséhez.

Egész bizonyossággal állítják, hogy Budapestben az első kolerabeteget olyan munkás ember volt, a ki a hamburgi bőrökből lopott el egy jókora darabot.

Halkan susogó szavakat váltanak. De csak rövid percekig lehetnek együtt, mert az atya már is haragosan káltoz. Örömtől sugárzó arcczal lép a lány a kunyhóba, s boldogan jelenti ki: Választottam. A Kis medve felesége leszek! Vigyorogva hallgat az öreg. — A három közül magam is legjobban szerettem a Nagy medve fiát, szől. Mert az ő bivalybőrei puhábbak a gyapotonál, s lovai gyorsabbak a szarvasnál. Másnap este már együtt enyeleg a két szerelmes, nem neszse a wigwam-tól. Nagy bivalybőr takarja őket. Susogva, édes csókokat váltva beszél a legény kedvesének, mennyit bosszankodott, mennyit gyötörődött, mikor látta, hogy a leány a másik kettő iránt mily barátságos. Nagyon is próbára tette türelmét, s ezért fizetett ő hasonlóval. Figyelt ő reá minden este, a mikor agyállyosan várakozott reá. Látta jól bánatát, aggódását, epedését, az elfojtott vágy égető tüztét, mely különben őt is emészette. Majd vigasztalni kezd, s mindenféle beczégető nevenek nevezi: »Hollócskám«, »Ózecsékem«, »Galambocsákam«, »Pici kutyácskám« a lány most neki. Boldogan simul az hozzá, s jó kedvvel viszonzozza szerelmi hittelését. Néhány indián kíváncsian sompolyog feljök, hogy killesse titkaikat; de aztán szégyenlősen ballag tovább, ha a pár figyelmét magára vont. Mert a szerelmes párok megzavarását nagyon illetlennek tartják. Még az öreg indián, a szerencsés kérés megbizottja is szerencsét próbál egyszer. És miután a meghatározott áról többnyire mit sem tud lealkudni, hát az apával együtt az áru, illetőleg a leány átszolgáltatásának a napját állapítja meg. A kijelölt napon, naplemente után megjelenik a kérés az apósa kunyhójánál, hol a lo-

* **Kolera.**
A kolera betegek elhelyezésére ez idő szerint, teljesen fölszerelve 240 ágy áll rendelkezésre, ebből 41 van már használatban. Haberhauer János tanácsos intézkedett, hogy a régi barakban is újabb ágyak rendeztesenek be, tegnap pedig hozzáfogtak az új barak építéséhez.

edések a legszigorubb mérv... tudósításnapon... részeit illetleg, csak... hársra érkező hajónak gy...

1892. évi október hó... Gróf Szapáry, s. k.

zba kedd éjjeli 1 órától... 16 új beteget vettek föl... kór-házban összesen 55...

si hivatalban most is mind... fertőzött területről jött... podgyászokért. Ezeknek...

szárazságon kívül az idő... elhelyezésére ez idő... erelve 240 ágy áll rendel...

zi utat igazgatósága azt... életbe, hogy a járvány... köcsök szolgálatba lép...

idő-naptár... ügylet közgyűlése... szabolcsi-tiszai ármentesítő...

nságok... társaság. Vasárnap tar... saság alakuló közgyűlése...

a bivalybőröket, nyergeket... pedig a bejárat közelében... minden eltűnik. A lova...

cseszé, a többi tár... wigmába. Ez a jele an... Kis medve rendelke...

atya kunyhójából el... a saját, ez időközben... és az egész menyegző...

gen rövid ideig tartanak... nyak is munkába kell ál... plója igen ügyes bivaly...

cze kanonokot, Endrődi Sándor és Dobsa Lajos irókat választották meg. Rádl főid. beszédben mutató a társaság fontos feladataira, kérve az anyagi és szellemi támogatást. A tiszteletbeli elnököket és tiszteletbeli tagokat küldöttség értesíti megválasztásukról. — A társaság mindenképp nyilvános irodalmi estét rendez.

A kolera elleni óvintézkedések. A városi tanács a következő hirtetést bocsátotta ki, Budapest fő- és székvárosban hivatalosan megállapított kolera esetek merülvén fel, a városi tanács kötelességének tartja, hogy a már városunkat is közelről fenyegető kolera-veszély elhárítására a szükséges hatósági és egyéni óvintézkedések, a legnagyobb kiterjedésben, teljes szigorral, azonnal foganatba véssenek. A városi hatóság, áthatva feladatának fontosságától, a fenyegető kolera-veszély elhárítására és kolera járvány esetére ugyan minden intézkedést megtett és megtesz, azonban ezeknek elegendő sikere csak úgy leendő, ha a lakosság a közegészség érdekében tett óvintézkedéseket saját érdekében, a maga részéről is teljes erővel előmozdítja. A városi hatóság ugyanis főgondot fordít az udvarok, utcák tisztán tartására, a vásári rendőrség szigorú foganatosítására, továbbá az árnyékszék, szemét gödörök, csatorna-szemek fertőtlenítésére. A köztisztaság ellenőrzésére kerületenként köztisztaságra ügyelők alkalmaztatnak, a fertőtlenítés pedig az egész városban, tehát minden házban, a főkapitányság által fellegadandó és felügyelete alatt álló napszámosokkal végeztetik, a fertőtlenítés költségeinek a háztulajdonosok által leendő utólagos megtérítése mellett. A közönség figyelmébe ajánlatik, hogy szigorú mértékleteséget kövessen ételben és italban. Nehezen emészthető ételek, melyek gyomor vagy bélhurcot okozhatnak, kerüljenek. Italtul forralt és aztán elzart edénybe kibűtött vizet, természetes sávanyi vizek, jó minőségű fehérvagyorvó vizet használják. A kiemésztési zavarakban szenvedő, jól teszi, ha evés után 5-10 csepp hígított sósavat vesz be egy negyed pohár vízben, kevés cognac is használható. Evés előtt mindig mossuk meg kezünket és 5 %-os carbol vagy 1 : 5000 szublimát oldattal fertőtlenítsük. Fel kell forralni a mosdó és általában azt a vizet, a mely testünkkel érintkezébe jő. A lakások tisztán tartandók, naponként többször szellőztetendők. Az udvar naponként felseprendő, tőcsák betömendők, s a szemét és trágya pedig az erre kijelölt városon kívüli helyekre haladék nélkül kihordandó. A testnek kimerülését és meghűlését kerülni kell. A kolera járvány esetén kerülje mindenki, aki csak teheti azon házakat, hol kolera beteg van. A kit pedig vagy hivatalos vagy kötelessége arra kényszeríti, hogy a koleras beteggel érintkezék, az abban a szobában ne egyék, ne igyék és ne dohányozzék, szóval kerülje azt, hogy kezét szájával érintkezébe hozza. A koleras betegektől származó ürülék, hányadék és váladék azonnal 5 %-os carbol oldattal fertőtlenítsük, a koleras betegek által használt minden ágy és ruhaneműket vagy megégetendők, vagy 5 %-os carbol oldattal kimosandók illetve fertőtlenítsük. Minthogy tapasztalás szerint a kolera járvány kitörését, gyakori hasmenések előzik meg, melyek ha figyelembe nem vétetnek a kolera járvány kitörését mozdítják elő, a közönség figyelmeztetik, hogy bármily csekélynek látszó hasmenés azonnal orvosoltassék és a nyert orvosi tanácsok pontosan teljesítessenek. Ha a kolera járvány alkalmával valaki hasmenésbe esik, addig is míg a meghívott orvos hozzá érkezik, feküdjék le és takarja meg magát meleg takaróval. — Ha a beteg nem hány, adjanak neki meleg bodzavirág vagy fodormenta forrázatot, ha pedig hányás is van jelen, akkor meleg italok helyett jégdarabkákat adandók. Figyelmeztetik a közönség, hogy a kolera betegek gyógykezelésénél ujabban alkalmazásban levő és hatásosnak bizonyult végbébeöntésekhez, a szükséges beöntési készülékkel — két liternyi irrigátorral — lássák el házukat és az orvos megérkezéig tiszta edényben legalább négy liternyi vizet forraljanak fel. A kolera gyanus betegüléseknél azonnali bejelentésére, az orvosok, családők, vendégülők, közlekedési és gyári vállalatok tulajdonosai, szóval az egész közönség büntetés terhe alatt, ismételve figyelmeztetnek. Vegre megjegyeztetik, hogy azon koleras betegek, kik a háznál teljesen el nem különíthetők, a már kénytelenül és teljesen felszerelt kolera kórházba vitetnek; a koleras betegek szállításáról, a szállítmásra szolgáló betegszállító kocsiokon és hordágyakon, minden időben, tehát egy nappal mint éjjel a rendőrfőkapitányság gondoskodik; a jég, az orvosi kórházhoz jégvereméből szolgáltatik ki, a gyakorló orvosok pedig felhatalmaztatnak, hogy kolera gyanus vagy hasmenés esetben, a gyógyszerért fizetni nem tudó egyének részére bármelyik gyógyszertárból, a város költségére gyógyszereket rendelhetnek, — mely esetben a vényre, az illető beteg neve, lakása feljegyzendő és a kitétel használható. — A kolera gyanus eset miatt kiadandó. Debreczenben, 1892. október 3. — A városi tanács.

Kereskedelmi esti szaktanfolyam. A felnőttek számára éventenként rendeztetni szokott esti tanfolyam kereskedelmi akadémiánkon f. hó 15-én nyílik meg, a rendes előadások pedig 18-án kezdődnek. Előadottnak a kereskedelmisé s levelézés, kereskedelmi számtan s könyvvitelten heti 8 órában, még

pedig kedden, szerdán, pénteken és szombaton esti 8-10 órában. A tanfolyam husvétig tart s befejezte után hallgatói szakvizsgálatra bocsátják. A tandíj 20 frt s beiratkozáskor egy összegben fizetendő. Jelentkezőket f. hó 15-ig vesz fel az igazgatóság.

Sinház. Tegnap este az »Eleven ördög« cz. operette adottát, a czimzseraphen Orley Flórával, kinek a játéka még mindig »lelve«, de hangja — mint a színházi bizottság konstata — most is, mint azelőtt, sok kívánnivalót hagy fűt. (Ez csak elég kiemelésen van megírva. Szerk.) Több szerep nincs az egész darabban, a többi szereplőkről tehát hallgatnunk kell. Ma este a »Bagdadi herceg« sz. hónap este pedig a »Bolondok háza« és a »Virágfakadása« adatik. Ritka élvezetes műsor!

Intézkedések a kolera ellen. Debreczen város tanácsa dícséretes buzgalommal követ el mindent a kolera ellen. De minden intézkedés karba vezetett, ha a lakosság maga nem nyújt segédkeztet a köztisztaság iránti kötelességével. Reméljük, hogy a lakosság magatartása ellen nem lesz kifogás s minden család igyekezni fog, hogy körülötte semmi kifogás alá ne essék tisztaság tekintetében. — Különbön a város által kirendelt egyének — kerületenként 2-2 — naponként sorra járják a működési körülménybe tartozó házakat s ellenőrzik a köztisztaságot; a kik felszólalásainknak nem engedelmeskednek, azokkal a rendőrség fog szigorúan elbánni. Szintén kerületenként 2-2 és czélra felvett ember definícióján fogja a veszélyes helyeket. — A vasutnál holnapot kezdve egy orvos tartózkodik, a ki a gyanus utasokat megvizsgálja; az államánál 4 testőrdő is tartózkodik, hogy esetleg a betegetek beszálithassák a barakkokba. E kórház rendelkezésére egy kocsi is adott a város, hogy a telefon-jelután azonnal oda szállíthassák a beteget.

A táncz-kolónok titkai. Debreczenben elő annyira elterjedtek már a házi táncz-kolónok, hogy ritka az az utca, a melyikből éljenként zeneszó és kurjongatás nem hangzón. De kevés az olyan kolón, a melyneknek titkai nem volnának; a tegnapi eset ilusztrálja a kolónok hangulatát s a tánczölt felizgatóit duhaj legények kalandjait. A kandia utcai kolón közelében az éjjel egy pityókás szabó legény esernyőjével betört egy ablakot. A ház gazdája nagy lármát csinált, a mire persze a kolón fiatalemberek kicsüdtél az utcára. A káros gazda neki rontott a szabólegénynek s midőn ez futásnak akart eredni, megragadta őt a segítségül hívta kolón legényeit. Ezek csupa virtusságból botra kaptak, lehuzták a földre az árva szabót, elvették kalapját, esernyőjét, fél cipőjét és úgy megverték, hogy mire hosszú idő múltán egy almosrendőrt kerítették, már alig tudott a szabó a maga lábán a rendőrséghez behatárolni. Persze a környék alvó népe mind felriadt az ostromba lármára, a virtuskodó legények pedig nagy dicsekvéssel regélnek a hősi tetteiről. A főkapitány ur bizonyára gondolkodik a fog esni a kolónok felett, legalább reméljük.

Összeeggett gyermek. A Fancsikán lakó Árva Zsuzsanna tanács 3 éves János fiacskája tegnap égesi sebek következtében meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást, mert anyai gondatlanság gyanúja forog fönn. A fiucska valószínűleg petróleumtól égett össze, mert mellén hátán, és lábain erre következtető égesi sebeket talált a vizsgálat.

Bérlés-árverés a kollegiumban. A kollegium tulajdonát képező t-10-iki birtok bérlését ma árverezték a kollegiumi kistanács-teremben. Simonffy polgármester elnökölte alatt működő bizottság előtt. Az eredmény ma meg nem tudható, mert ebben a ma d. u. összeülő gazdasági bizottság fog dönteni.

Demantált csók. A »Pester Lloyd« egyik közelebbi számában azt írta volt, hogy Dessewffy Sándor csanádi püspök Aradon időzése alkalmából egy tózt után megölelte és megcsókolta az ottani zsidó rabbint. A »Magyar Állam« most a legilletékesebb helyről kapott felvilágosítást alapján kijelenti, hogy az egész hírből egyetlen szó sem igaz, az egész közlény alaplan kóholmány s valószínűleg valami élénk fantáziájú újságírótól került ki, a ki nagyon szeretett volna gyönyörködni egy kat. püspök és egy zsidó rabbint ölelékezésének nem mindennapi látványában.

Középiszkolai felügyelet. A valás és köztisztasági miniszter az 1892/3 tanév tartamára megbizta Békési Gyula tankerületi főigazgatót, hogy a debreczeni, hőmező-vásárhelyi, h-böszörményi, karcagai, kisujszászlási, mezőtúri és h. nánási ref. gimnáziumokat meglátogassa s azokban az állami felügyeletet gyakorolja.

ber hó 11-iki takarékpénztári közgyűlésen, minthogy a vizsgálat befejezve sem volt. Ezen mai közgyűlés visszautasítja a kérdéses hirlapi közleményben foglalt s a polgármester személye ellen irányzott gyanusítást. A határozat nyilvánosságra hozatala elrendeltetik. (Talán csak kérték. Szerk.) Kelt H.Böszörményben az 1892-ik évi szeptember 25-ik napján tartott rendkívüli takarékpénztári közgyűlésben. Id. Karap Imre mk. h. elnök. Ifj. Sóvágó Gábor jegyző.

Vállalkozók figyelmébe.
A m. kir. államvasutak igazgatósága eladni szándékolta őcska fémnemű anyagjainak értékesítése céljából f. é. október hó 22. déli 12 órájáig a nevezett igazgatóság VI. szakosztályához Budapestben beadandó írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalást tart, mire a vállalkozni szándékozók figyelmébe azon megjelöléssel hivatik fel, hogy a közelebbi feltételek aluir kereskedelmi és iparkamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1892. szeptember 28. A kereskedelmi és iparkamara.

A 7-ik hadtest cs. és kir. hadbiztossága az aradi, szegedi, karánsebesi és fehértemplomi csapat kórházak élelmezésének 1893 január 1-től december 31-ig esetleg 1895 december 31-ig való biztosítása céljából írásbeli versenytárgyalást hirdet. Beadási határidő: karánsebesi csapat kórházhoz 1892. okt. 4. déli 10 órakor, aradi csapat kórházhoz 10 óra délelőtt 10 órakor, fehértemplomi kórházhoz 17 óra délelőtt 10 órakor, szegedi csapat kórházhoz 20 óra délelőtt 10 órakor, mire a vállalkozni szándékozók figyelmébe oly megjelöléssel hivatik fel, hogy a közelebbi feltételek aluir kereskedelmi és iparkamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen 1892. szeptember 28. — A kereskedelmi és iparkamara.

Kis tolonczok. Ott sütkéreznek a városi háza udvarán, a kis urfiak egész kedélyesen udvarolnak a tót leánykákra, a kik még csak török a magyar nyelvet. Ugy tizen leheltek. Böszörményből tolonczolták ide, innen pedig vissza küldik a szüleikhez — Mesterségben, szolgálatban voltak az apró emberek, de ahogy most tetszett nekik a munka, s különféle kihágásokat követtek el. Még magasra juthatnak az ilyen korai tudományjal.

Vizszontlátás.
Ah, van szerencsém, jó napot! Régen nem volt szerencsém, ugye? De kérem, hát mi ez? Fekete fejecskéjét nem is fordítja felém, sőt a fekete ruhás atyus gömbölyű tetejéhez úgy oda simul, mintha ellefajlott volna. Spleenje van talán? Kérem, ne ijesszen halálra, mert igazán mondom, hogy verejtekem minden cseppjéből egy-egy tizenkét felvonásos tragédia fog kikelni s mondhatom, lesz akkor dolga önnek! Ah, ez hatott, lám csak, tudom én a módját, mint kell az ilyen fekete fejecskéből kiverni a dacot. Most hát békességesen közeledjünk egymáshoz ismét, én mint illemant olvasott ember a legnagyobb gyöngédséggel illetem önt, de kérem, legyen ám ön is méltányos és régi viszonyunk édes hangulatával örüljön a látásomnak.

Az édes idők emlékei én bennem már felköltöztek a hangulatot s nem látja, hogy mint remeg a kezem az örömtől, mikor feleje nyujtom, érverésem megtízszerezte fut — száll, a képeletemben pedig azok a kis tündér panorámások ezerféle képet változtatnak, oly sokszínű görög-tünyet mellett, hogy a rég nem szokott látvány alig-alig bírják ki a szemem. De nem hunyom be őket, mert nem akarom, hogy önt egy pillanatra is elveszítsem a szemem elől, úgy örövendek a vizszontlátásának.

Ej, hát még most is úgy oda simul kiszáradt vérű fekete papjához, mintha félne tőlem. Azt hiszi talán, hogy mióta megváltunk egymástól, ez elvesztettem lélekem ezer színi kedélyét, melynek tréfa közben oly sokat bolyongtam önnel pusztá fehér mezőkön. Emlékszik-e még rá, hogy a merre jartunk, mindentűt benepesedett a pusztaság s a kettőnk hangulatából, tréfaiból mindenűt kihajított egy-egy virág, de ha bogács is, az nem volt baj, mert nekünk kedves volt az a csunya bogács is, mert utunkat jelezte. Hát nem önti meg el az a sok édes hangulat, mely oly sokszor ragyogott a szememben, mikor vissza tekinttem a kettőnk megtaposott útjára?

Ugy-e, már fölémi kis fejecskéjét és hozzám simul, így, így. Oh, milyen édes érzés ez, a régi szeretett társsal ismét együtt lenni, mert mi nagyon régi viszonyainal vagyunk egymásnak örök segítők. En nem is tagadom, hogy ön nekem olyan, mint a levegő, de ön is látja, hogy hűségemmel megérdemlem az ön ragaszkodását. Kezdjük meg tehát ismét a barátságos beszélgetést, mint a regék lovagjai s a vizszontlátás édes hangulatában legyünk kedélyesek, tréfásak s mint azelőtt, el ne hagyjuk egymást soha. Az utszeli emberek hadd lássák, hogy van meg beöntük ere az uthoz, nem remegünk pusztaságotól, mert mi körülötünk csupa dal van s az eszmék világa ragyog utunkra, melyen a kedély virágai níválnak mindentűt. Édes tollam, engedje meg, hogy fekete fejecskéjét egész gyöngédséggel megfüröszthessem a kalamárban. Így. Indulhatunk!

Leontesz.

Irodalom és művészet.
Kisfaludy emléke Győrött. Kisfaludy Karolyinak, a magyar irodalomtörténet kimagasló anyakalakjának a szobrárt országos nagy ünnepéggel avattak vasárnap föl Győrmegyének, a klasszikus magyar költő szülővármegyéjének a székhelyén. Az ünnep a vármegyeház nagyteremben kezdődött, a hol először a törvényhatóság adóztott a maga tiszteletére a magyar költészet egyik legjelesebb uttörője emlékének s utána a magyar költészet legújabb kora az ünnepeltről nevezett Kisfaludy-társaság által róttala le az érdem iránt való elismerés adóját. Az ünnepesség a szobornál érte el a tetőpontját, a hol két országgyűlési képviselő — egyik a magyar irodalom ünnepelt, veterán jelese — mondott alkalmi beszédet. Prókát után dalban is méltatták a költő hatását nemzeti irodalmunkra. Nagy társas-összejövettel s az új színházban díszelőadás rekesztette be az ünnepet. Majnem háromszáz előkelő vendég jelenléte emelte az ünnepéget a fővárosból s az országnak irodalmi téren egyesületileg szervekedett vidékeiről. József főherceg, az ország főpapja, meg a miniszterek levelben vagy táviratban tudattak Győrrel, hogy az országos kegyelet ünnepéről tudomás vettek s csupán hivatalos elfoglaltasuk miatt nem lehetnek ott a költő közvetlen ünnepelői közt.

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáiból Révai testverek (Budapest, IV. vacz. utca 1.) most küldtek meg nekünk a 34-36 füzeteket. A VII-ik kötet vége és a VIII-ik kötet első füzete. Ha utána tesszük, hogy a »Két koldusdiak« című teljes elbeszélést és a »Club es folyó-ó« című karczolatok izelletését is e füzetben kapjuk, — a tartalomnak további bíralgata és reszletezése talán már feleslegessé is válik. Igazi csevegő hang, mely a kedély világból eredve, kedélyünkhez szól, — igazi hamisíthatlan humor, mely megett a finom satyra rejlik és kaczerkodik, — betetözésűl pedig az a mindeneket megragadó érzelem, mely ott, hol a szem akarja, valóban szívünk legmélyéig hat. Ez a novellákról szól, kivált keppen a mostaniól. Mert a »Club es folyó-ó«-ban egy új Mikszáth all előtűnik — az éles megfigyelő, ki minden mozzanatot híven feljegyez és a ki tarka színeket fedez fel ott, a hol ezer más ember közönnyösen haladna el. Az a Mikszáth mutatja meg magát e karczolatokban, a ki a »T. Ház.« című rovatával, melyet egyik napilapban meghonosított, nemcsak utazókat, de egész iskolát teremtett, — mely iskolának azonban egyetlen növendéke sem birta a mestert utólrni. — Emberekről, dolgokról, kiknek és melynek szentanai vagyunk, soha senki sem írt még ily szellemesen és szabad egy kis hasonlattal élünk, Mikszáthnak e kötetbeli hősei olyanok, mint a milyenek hálóköntömben lehetnek. Az igazi emberek, kik úgy beszélnek, mint a mikor a gyorsíró meg a leheleteiket is lejegyzí. — Az összegyűjtött munkáknak ez a kötet fogja egyik legbecesebb részét képezni, de a ki ezeket elolvasa, vagyni fog azután is, hogy Mikszáthtal nagyobb dolgaiból is megismerkedjék és ezt könnyen elérheti, mert a 35 kros füzetekben, melyeket a kiadók egyenkint előfizetés utján is zivezen megküldenek, mindig oly sok anyag van, hogy a különben is csekély ár valóban szóra sem érdemes.

Szerkesztői üzenet.
A. S. urnak, helyben, ilyen régi dolgokat kár lenne föleleveníteni. E kérdés fölött már régen napirendre tértek.
K. L. P. Ladány. Közleménye újabb adatokat, melyek az általunk már megirt sikkasztást fő derítéknek, nem tartalmaz.
»A kegyes jötevének.« Sok igaza van, de hát a cikk tndenciját nem mindenki érteni meg, — így kénytelenek vagyunk a cikket mellőzni.

Különfélék.
Jezsuita generális választás. Az Azpetiában levő Loyola-zárdában generális-választásra összegyűlt jezsuita atyák — mint egy madridi távirat jelenti, a spanyol származású Martin atyát választották meg abszolút többséggel generálisá. A választás öt óraig tartott. — Az új jezsuita-generális ötven éves.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

Bizományos kerestetik.
Egy kitűnő **ásványviz elárusítására** raktárt adok Debreczen és környéke részére, igen kedvező feltételek mellett, ennél fogva felhívom a figyelmöket azon t. kereskedő uraknak, kik raktárt tartani szándékoznak, igényeiket tudassák velem s azonnal küldök mintávegeket.
Kászton-Altíz, 1892 október 2.
Lászlóffy János, gyógyszerész.

Őszi és téli posztók és gyapjuszövetek.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

posztókereskedésünk -ben

a mai naptól fogva

őszi és téli

évadra megkivánt divatárak már megérkeztek és ajánlunk:

Cheviotot, Cheviot camgarnt, finom francia camgarnt, Palmerstonokat minden színben, őszi felöltő szöveteket, fekete peruvienne és doszkinokat, trikót szöveteket minden színben, finom grázi Lodeneket téli kabátoknak

igen jutányos árak mellett.

Kérve a n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel

Klein és Adler

Czegély-ház, a megyeházzal szemben. (391.)

Rickl József Zelmos
DEBRECZEN

AJÁNL:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT.

friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod, Emsi, Franzensbadi, **Gieshübl**, Gleichbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeri, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit-forrás, Marienbadi, Mohai Ágnes és Stefánia forrás, Paradi, Pülnei, Preblauí, Pymonth, aczel, Screebenai (Bosznia), Guber forrás, Levico és Roncegnói arsen és vastartalmuak, Rohitschi, Selters, Salvator, Saidschitzi, Szolyvai, Szulini és Budai keserű vizet. — Továbbá: **lenkencze, olajban**

tört mindenféle festékeket és mindennemű fűszerárúkat.

Kiváló finom:

csukon, kávé, thea és rumokat, igen jutányos árban.

(3.) 100.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság, savanyu felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortürelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utastással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi forrástár:

Török József gyógyszerész
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaplatók.

Debreczenben: Mihálovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; — **Ér-Mihályfalván:** Mátray István; **Diószegen:** Vaday I., Hadházi Zoltán; **Farkas Ödön, Hosszu-Pályiban:** Sárosy Imre, **Kabán:** Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál. 43-43

A „DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(Nagy-uj-utca 1702. számú Konrád-házban.)

teljes új berendezéssel,

elvéllal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bái- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket,

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimezendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Hirdetések a „Debreczen” cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.

Kolera elleni óvszer.

Hirneves orvosok, kolera-járvány esetén, ivóvíz helyett állandó italul csakis jó

SZÍKVIZET

rendelnek.

E czélra ajánlom a n. é. közönség figyelmébe az általam vegytiszta folyékony szénsavval és szűrt vízzel gyártott, helybeli tekintélyes orvosok által megvizsgált és kitűnőnek elismert kénsavmentes

SZÍKVIZEMET.

Megrendelések nevem alatt **vásártér, 1863.** sz. a. intézendők.

Kiváló tisztelettel: **Szabó Kálmán** gyógyszerész, (400.) 2-8.

UJDONSÁGOKAT

valódi smyrna-, perzsa- és axminster, ugyszintén

mindenféle futó, cocos-, salon- és sofa

szőnyegekben,

ágy- és asztalterítőkbén,

Csipke-, Fulle Stores-, szövet- és chenilla-

függönyökben,

butorszövetekben,

peluche-, flanel-, kocsi- és utazási

takarókban,

a legjobb minőségű lópokrócokban,

olesó és szabott árak mellett ajánlanak

Bosznay J. és Társa

Debreczen, Czegléd-utca.

(394.)

3-?